

گردشگری قابل دسترس برای همه

(با تأکید بر گردشگران دارای معلولیت جسمی و حرکتی)

مؤلف:
زلا کدی

انتشارات پشتیان

تهران - زمستان ۱۳۹۶

سرشناسه	گردی، نادر، ۱۳۶۹ -
عنوان و نام پدیدآور	گردشگری قابل دسترس برای همه با تأکید بر گردشگران دارای معلولیت جسمی و حرکتی / مولف نادر گردی.
مشتملات نشر	تهران: انتشارات پشتیبان، ۱۳۹۶.
مشتملات ظاهری	۱۳۴۴ م.
شابک	978-600-8794-12-7: ۱۴۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	گردشگری
موضوع	Tourism
موضوع	معلولان -- خدمات
موضوع	People with disabilities -- Services for
موضوع	فضاهای عمومی و معلولان
موضوع	Public spaces -- Barrier-free design
موضوع	گردشگری -- ایران
موضوع	Tourism -- Iran
بندی، حره	۱۳۹۶/۱۴/۱۵۵: G155
ده، ص دیویی	۳۱۸۸/۴۷۹۱
شماره ثبت	۴۹۸۸۷۵ ملی

نام کتاب: گردشگری قابل دسترس برای همه (با تأکید بر گردشگران دارای معلولیت جسمی و حرکتی)
 مولف: نادر گردی
 ویراستاران ادبی: رضا فضلی - علیرضا سمواتی
 ناظر ویراستار: مرضیه عرب‌نژاد
 طراحی جلد: سیدمحسن دریاباری
 نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۶
 ناشر: انتشارات پشتیبان
 شمارگان: ۳۰۰ نسخه
 قیمت: ۲۴۰۰۰۰ ریال

تلفن تماس: ۰۲۱-۸۶۰۳ ۶۴۲۳ | تلفکس: ۰۲۱-۸۶۰۳ ۶۴۲۸
 سامانه پیام کوتاه: ۱۳۹۳ ۱۰۰۰
 صندوق پست الکترونیک: Pub.Poshtiban@chmail.ir
 تارنمای انتشارات پشتیبان: www.PoshtibanPress.ir
 ■ فروشگاه اینترنتی (سراسر کشور): ویرین انتشارات پشتیبان در تارنمای خانه کتاب
www.ketab.ir
 تمامی حقوق اثر برای ناشر محفوظ می باشد

فهرست مطالب

پیش‌گفتار.....	۹
فصل اول: تعاریف، تنوع و تفاوت نیازها و مدل‌های معلولیت در گردشگری.....	۱۳
۱-۱- مقدمه.....	۱۵
۱-۲- انگیزه سفر.....	۱۷
۱-۳- شناسایی انگیزه‌های گردشگران.....	۱۷
۱-۴- محدودیت‌های اوقات فراغت.....	۲۰
۱-۵- موانع مشارکت در فعالیت‌های فراغتی.....	۲۰
۱-۶- دسترسی فرصت اوقات فراغت.....	۲۱
۱-۷- تعاریف تنوع و تفاوت نیازها و مدل‌های معلولیت در گردشگری.....	۲۳
۱-۸- مدل پزشکی، مدل اجتماعی و مدل زیستی روانی اجتماعی معلولیت.....	۲۷
۱-۹- تعریف و مفهوم گردشگری، مدل دسترس و طراحی فراگیر.....	۲۹
۱-۱۰- محدودیت‌ها و موانع سفر افراد دارای معلولیت.....	۳۱
۱-۱۱- فرآیند فعال شدن و فعال شدن افراد دارای معلولیت از منظر سفر.....	۳۴
۱-۱۲- افراد دارای معلولیت در استان البرز.....	۳۵
۱-۱۳- انواع و اشکال گردشگری.....	۳۶
۱-۱۴- گونه‌شناسی گردشگری.....	۳۷
۱-۱۵- گردشگری شهری.....	۳۸
۱-۱۶- گردشگری قابل دسترس.....	۴۱
۱-۱۷- سیستم گردشگری و دسترسی.....	۴۲
۱-۱۸- حق دسترسی.....	۴۴
۱-۱۹- ابعاد دسترسی.....	۴۴
۱-۲۰- گردشگری قابل دسترس.....	۴۵
۱-۲۱- مدیریت شهری و برنامه‌ریزی کاربردی زمین.....	۵۲
۱-۲۲- موانع محیطی توسعه گردشگری افراد دارای معلولیت جسمی و حرکتی.....	۵۶
۱-۲۳- اقامتگاه و گردشگر قابل دسترس برای همه.....	۶۱
۱-۲۴- استانداردهای جهانی برای هتل‌های قابل دسترس.....	۶۶
۱-۲۵- سایر خدمات و تسهیلات (پذیرایی) و گردشگری قابل دسترس برای همه.....	۶۷
۱-۲۶- چه نوع حمل و نقلی قابل دسترس می‌باشد؟.....	۶۸
۱-۲۷- طراحی فراگیر و گردشگری قابل دسترس.....	۷۱
۱-۲۸- گردشگری قابل دسترس و ضرورت توسعه آن در ایران.....	۷۸
۱-۲۹- تعداد افراد دارای معلولیت و پتانسیل این بخش از بازار.....	۸۲
فصل دوم: چک‌لیست ارزیابی واحدهای اقامتی.....	۸۹
۲-۱- مقدمه.....	۹۱

۹۳	۲-۲- اهمیت قابل دسترس واحدهای اقامتی
۹۵	۲-۳- چک‌لیست برای واحدهای اقامتی تازه ساخت
۱۴۳	فصل سوم: مطالعات موردی
۱۴۵	۳-۱- مقدمه
۱۴۷	۳-۲- جدول ۱
۱۶۰	۳-۳- جدول ۲
۱۶۷	۳-۴- جدول ۳
۱۷۸	۳-۵- جدول ۴
۱۸۹	۳-۶- جدول ۵
۱۹۶	۳-۷- جدول ۶
۲۰۲	۳-۸- جدول ۷
۲۰۸	۳-۹- جدول ۸
۲۱۶	۳-۱۰- جدول ۹
۲۳۷	۳-۱۱- جدول ۱۰
۲۴۸	۳-۱۲- موانع مسافرتی گردشگری برای افراد دارای معلولیت
۲۷۶	۳-۱۳- الگوی سفر گردشگران دارای معلولیت، جانبازان و سالمندان
۲۹۰	۳-۱۴- ارزیابی پس از اسکان و تعیین مناسب‌سازی زیرساخت‌های گردشگری
۳۰۱	منابع و مأخذ

پیش‌گفتار

ایران کشوری است که با افزایش سن جمعیت روبه‌رو است و از طرفی جزء کشورهای نخست در آمار تصادفات می‌باشد؛ متأسفانه بسیاری از معلولیت‌ها ناشی از افزایش سن (سالمندی) و تصادفات می‌باشد. در نتیجه هشت سال دفاع مقدس و جنگ تحمیلی، جانبازان ما نیز به این آمارها اضافه می‌شوند. اکنون با توجه به این که سیاست گردشگری کشور ما، گردشگری تاریخی و فرهنگی می‌باشد، پس از لحاظ افزایش سن جمعیت جهان و در نتیجه افزایش سن گردشگران داخلی و گردشگران ورودی (خارجی)، نوع تقاضای گردشگری هم تغییر می‌کند به‌عنوان مثال بدین‌صورت که تقاضای گردشگری تفریحی و ساحلی به سمت تقاضای گردشگری فرهنگی و تاریخی می‌رود. همه این‌ها لزوماً منجر به گردشگری قابل دسترس برای (همه) افراد با نیازهای خاص و مناسب‌سازی زیرساخت‌های صنعت گردشگری (اقامتگاه، جاذبه و حمل و نقل) را اثبات می‌کند. از دیدگاه تاریخی گردشگری این بخش از بازار گردشگری را می‌توان به‌عنوان گوشه بازار به حساب آورد چرا که نادیده گرفته شده است پس بنگاه‌های گردشگری می‌توانند سهم بازار خوبی بدست آورده و از مزیت رقابتی برخوردار شوند اما این زمانی ممکن است که خدمات و کالاهای خود را طبق تقاضای این افراد مناسب‌سازی کنند برای نشان دادن اهمیت و جذابیت این بخش از بازار خوب است که به ویژگی‌های گردشگران دارای معلولیت توجه کنیم:

- اوقات فراغت و زمان آزاد بیشتر
- در گروه‌های بزرگ‌تر سفر می‌کنند
- برای مدت طولانی‌تری می‌مانند
- مشتریان وفادارتری هستند؛ اغلب باز می‌گردند
- با همراهان یا پرستار سفر می‌کنند

• بحث روابط عمومی و تبلیغات (به دست آوردن وجهه مثبت در جامعه)

درباره برگردان دو واژه یا به بیان بهتر دو ترکیب کلیدی و پرکاربرد این کتاب یعنی «گردشگری قابل دسترس»^۲ و «افراد دارای معلولیت»^۳ باید اذعان داشت که بسیاری از ترجمه‌های نادرست استفاده می‌کنند که مورد قبول نیست. نگارندگان با استفاده از مقالات علمی و مباحث آکادمیک از برگردانی استفاده کرده‌اند که قابل قبول باشد و بتواند مفهوم واژه را به درستی منتقل کند. ترکیب «گردشگری قابل دسترس» مفهوم دسترس پذیری و قابلیت استفاده از گردشگری برای همه افراد چه با نیازهای خاص و چه بدون نیاز خاصی را منتقل می‌کند در صورتی که ترکیب «گردشگری در دسترس» مفهوم نادرست ناپسند القا می‌کند که گویی جاذبه‌ای بر نوک قله کوهی باشد و ما آیا توانایی دسترس به این جاذبه را داریم و در دسترس ما هست یا خیر؟ و همان‌طور نیز واژه «افراد دارای معلولیت» فردیت یک شخص دارای معلولیت را نیز مورد توجه قرار می‌دهد و مانند واژه نادرست «معلول» که در برخی مطالب استفاده شده است تنها آن نقص را برجسته می‌کند و فردیت یک شخص دارای معلولیت را به عنوان یک انسان نادیده می‌گیرد و حس بدی را القا می‌کند.

امروز اهمیت جایگاه «گردشگری قابل دسترس»^۴ مهیا کردن امکان «سفر برای همه» برای کشورهای جهان مشخص و ثابت شده است تا جایی که سازمان جهانی گردشگری^۵ شعار روز گردشگری^۶ در سال ۲۰۱۶ را «گردشگری برای همه»^۷ نام‌گذاری کرد، پس ما نیز تا دیر نشده باید برای برخورداری از این بازار و ایجاد مناسب‌سازی زیرساخت‌ها و دسترس‌پذیری گردشگری‌ای بدون تبعیض برای همه افراد با نیازهای خاص به برنامه‌ریزی، مدیریت و بازاریابی بپردازیم.

2 - Accessible Tourism

3 - People with Disability

4 United Nations World Tourism Organization

5 27 September world tourism day

6 Tourism for all - Promoting universal accessibility

در انتها، سپاس فراوان به محضر دوست و همراه گران‌مایه جناب آقای کامران فرخ‌منش؛ که قسمت ابتدایی بخش سوم کتاب حاضر از پایان‌نامه ایشان با عنوان «شناسایی عوامل مؤثر بر انتخاب و ترجیح هتل از سوی افراد دارای معلولیت استفاده کننده از صندلی چرخ‌دار» برگرفته شده است؛ به پاس راهنمایی‌های ارزشمندشان و چراغ پرفروغ معرفتی که راهی دشوار را، به اعتبار همراهیشان پیمودنی کردند و برای بهره‌های بسیاری که از دانش و مهرشان گرفتم و نه فقط به پاس این همه که بیش از آن، برای محبت و کرامت انسانی ایشان، آنچه که تمام عمر وام‌دار آنم.

نادر گردی/زمستان ۱۳۹۶

همه ما «معلول» هستیم چرا که علت «مان خداست»؛

تابه خدا برگردیم همه معلول می‌شویم...